

travelbook

Madryt

PRZY
ZAKUPIE
**ebook
gratis**

ERGO
HESTIA

Bezdroża

**Ubezpieczenie
w podróży**

Autorzy przewodnika: Agnieszka Sobolewska, Aleksander Hryniuk

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Katarzyna Humeniuk

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Skład: Krzysztof Hosaja

Projekt okładki: ULABUKA

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bemdt1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzje.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-2206-6

Copyright © Helion, 2016

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubią to!**
- **Nasza społeczność**

travelbook

Madryt

PRZY
ZAKUPIE

ebook
gratis

Kup książkę

Bezdroża

Poleć książkę

El Retiro

Park o powierzchni 118 ha z 15 tys. drzew oraz 7 tys. krzewów jest zieloną oazą w centrum Madrytu. To ulubione miejsce spacerowe mieszkańców stolicy i turystów. El Retiro jest nie tylko jednym z zielonych płuc miasta (drugie to Casa de Campo), ale również miejscem związanym z kulturą, rozrywką i sportem. Na jego terenie znajdują się zabytkowe: Palacio de Velázquez i Palacio de Cristal, należące do Museo Reina Sofia, w których prezentowane są bezpłatnie wystawy czasowe. W weekendy i dni świąteczne na terenie El Retiro odbywają się występy artystów i muzyków ulicznych, a każdego dnia można spotkać tu ludzi uprawiających różne sporty. Niemniej jednak najważniejszym wydarzeniem sportowym, które ma tu miejsce, jest kwietniowy madrycki maraton.

Paseo del Prado

Aleja, zwana też Paseo del Arte, szczyty się największą na świecie koncentracją miejsc związanych ze sztuką. Najbardziej znane są trzy muzea: Museo del Prado, Thyssen-Bornemisza i Reina Sofia, odwiedzane co roku przez miliony turystów. Można w nich obejrzeć prace sławnych artystów, ze szczególnym uwzględnieniem wielkich mistrzów hiszpańskich – Velázqueza, Goi, Picassa i Dalego.

Tapas

Jednym z obowiązkowych punktów podczas spaceru po Madrycie jest przerwania na **tapas**. To nie tylko przekąska, ale i styl życia. Warto zajrzeć na Mercado de San Miguel lub przejść się wieczorem po ulicy Cava Baja.

Estadio Santiago Bernabéu

Stadion piłkarski, macierzysty obiekt klubu Real Madryt. Miejsce święte dla fanów tego zespołu, których na świecie jest ok. 125 mln (dane wg magazynu „Marca” z 2015 r.). Przy obiekcie działa ciekawe muzeum.

Kup książkę

Poleć książkę

MADRYT ALTERNATYWNY

Malasaña

Po odwiedzeniu typowych atrakcji turystycznych Madrytu warto zajrzeć do mniej znanych dzielnic, takich jak Malasaña. Jest ona jednym z ciekawszych zakątków stolicy – ze swoimi oryginalnymi sklepikami, barami, uroczym placem 2 de Mayo i barokowymi kościołami.

Lavapiés

Lavapiés, zamieszкана przez *manolos* i *manolas*, jest jedną z ciekawszych dzielnic Madrytu. Przyciąga swoją wielokulturowością i aktywnością na polu szeroko pojętej sztuki. Znajduje się tu wiele alternatywnych centrów kultury, klubów i barów. W obrębie Lavapiés można zobaczyć tradycyjną madrycką zabudowę, nazywaną *corralas*.

Madrid Rio

Jeden z najmłodszych parków w Madrycie, oferujący nie tylko przechadzkę wzdłuż rzeki z widokiem na starą część Madrytu, ale również umożliwiający dotarcie do zabytkowych mostów i nowego centrum kultury Matadero.

MADRYT DLA DZIECI

Wesołe miasteczka

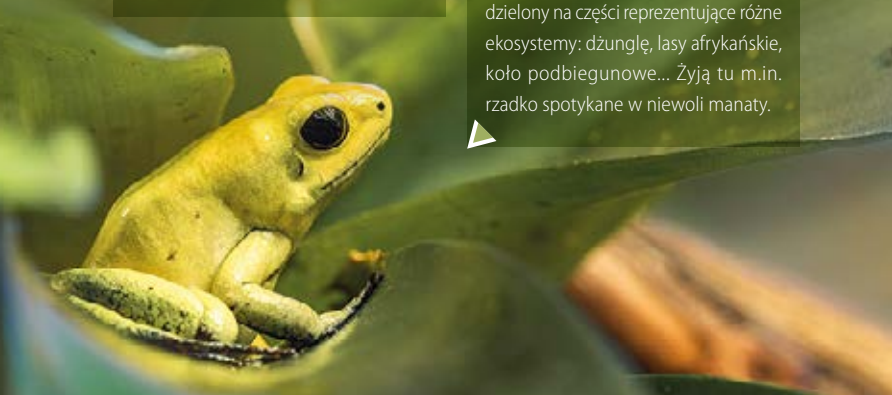
Wesołe miasteczko **Parque de Atracciones** znajduje się w parku Casa de Campo. Drugi podobny obiekt leży poza miastem – to park tematyczny **Parque Warner Madrid**, położony 20 km od centrum, w miejscowości San Martin de la Vega.

Zoo Aquarium De Madrid

Zoo jest nie lada gratką dla małych i dużych miłośników zwierząt. Mieści się ono na terenie parku Casa de Campo i stanowi schronienie dla blisko 6 tys. zwierząt reprezentujących ponad 500 gatunków. W jego skład wchodzi delfinarium i akwarium. W madryckim ogrodzie zoologicznym miały miejsce narodziny rzadkich gatunków zwierząt – przyszły tu na świat m.in. panda, foka szara, kobra nepalska i orangutan z Borneo.

Faunia

Ciekawe połączenie ogrodu zoologicznego i botanicznego. Park leży na przedmieściach Madrytu i zajmuje teren o powierzchni ok. 14 ha. Jest on podzielony na części reprezentujące różne ekosystemy: dżungle, lasy afrykańskie, koło podbiegunowe... Żyją tu m.in. rzadko spotykane w niewoli manaty.

Kup książkę

Poleć książkę

MALASANA

BARRIO DE LOS AUSTRIAS

BARRIO DE LA LATINA

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Puerta del Sol, Alcalá i Gran Vía

Od bramy do placu. Tak właśnie zaczyna się historia obecnego placu, który jest centralnym punktem Madrytu. Tutaj miało miejsce wiele istotnych wydarzeń w historii miasta. **Plac Puerta del Sol** znany jest również z tradycji jedzenia 12 winogron w noc sylwestrową. Jest również miejscem, od którego liczy się kilometry dróg wychodzących z Madrytu.

„Puerta del Sol” to dosłownie „Brama Słońca”. W XV w. przez środek dzisiejszego placu przechodziły mury, a na jego środku znajdowała się brama. Jej wylot był skierowany na wschód – o jutrzence wpadały przez nią pierwsze promienie słońca, stąd wzięła się nazwa. W dokumentach nazwa „Puerta del Sol” występuje już w 2. poł. XV w. Dzisiaj ani bramy, ani murów już nie ma, ale nazwa pozostała. Kiedyś było to jedno z waż-

niejszych miejsc w Madrycie. To tutaj znajdowało się jedno z *mentideros* dawnego Madrytu. *Mentir* znaczy „kłamać”, a *mentideros* oznaczało miejsce, w którym mieszkańcy Madrytu spotykali się, aby wymienić się informacjami o życiu codziennym miasta i dowiedzieć się, co słychać na królewskim dworze. Pełniło rolę dzisiejszego Internetu, telewizji czy codziennej prasy.

Plac był również miejscem wielu ważnych wydarzeń w historii miasta. Tutaj zostało zapalone pierwsze miejskie oświetlenie gazowe (1830) oraz elektryczne (1875). Z Puerta del Sol wyruszył tramwaj elektryczny (1897), a także pierwsza linia metra (1919). Tutaj również powstał pierwszy... publiczny pisuar miejski.

W centrum placu, którego półokrągły układ zawdzięczamy moderniza-

▲ Fontanna na placu Puerta del Sol

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Kilometr „0” – drogowe serce Hiszpanii

cji przeprowadzonej w XIX w., stoi pomnik Karola III. Puerta del Sol jest jednym z najczęściej odwiedzanych miejsc, tutaj umawia się większość mieszkańców Madrytu. Schodzi się tu aż 10 ulic, a pod nawierzchnią krzyżują się trzy linie metra; tu też znajduje się najdłuższy peron podziemny kolejki podmiejskiej Cercanías.

Kilometr „0”

To właśnie stąd w XVIII w. Filip V, pierwszy król z rodziny Burbonów wyznaczył sześć dróg, które miały połączyć stolicę z królestwem. Podczas jego panowania zostały wybudowane gościńce, które wychodziły z Madrytu i rozchodziły się gwiazdźście po całym kraju. Później, podczas rządów Karola III, nadano im rzymskie numery od I do VI – dziś są to autostrady od A1 do A6.

W 1950 r. pod głównym wejściem do dawnego budynku poczty głównej umieszczono tablicę, która oznacza miejsce początkowe, skąd liczy się kilometry autostrad, a także dróg wychodzących

z Madrytu, tzw. **kilometr zero**. Podróżując po Hiszpanii i jadąc np. autostradą A3 z Walencji, zobaczymy znak informujący nas, że mamy 124 km do Madrytu. Oznacza to dokładnie odległość 124 km do Puerta del Sol. Ciekawostką jest, że na większości autostrad i dróg numery zjazdów odpowiadają liczbie kilometrów, np. zjazd 124 znajduje się na 124. kilometrze autostrady A3.

Real Casa de Correos

Z miejsca, gdzie znajduje się kilometr zero rozchodziły się drogi wyznaczone przez Filipa V. Król Karol III nakazał wybudować w tym miejscu **Królewską Poczta Główną**. Budynek powstał w latach 1766–68, a w 1847 r. został przeznaczony na siedzibę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Po wojnie domowej mieściła się w nim Generalna Dyrekcja Bezpieczeństwa. Jest dziełem francuskiego architekta Jaima Marqueta. Obecnie w tym budynku znajduje się siedziba prezydencji Autonomicznej Wspólnoty Madrytu.

Kup książkę

Poleć książkę

12 winogron na Nowy Rok

To właśnie tutaj, na Puerta del Sol, 31 grudnia każdego roku, tuż przed północą przychodzą turyści i mieszkańcy Madrytu, aby przywitać nadejście Nowego Roku, stojąc twarzą do budynku poczty głównej i wpatrując się w zegar autorstwa Losady. Wszyscy obowiązkowo przychodzą z 12 winogronami, aby tuż przed północą, w takt 12 uderzeń zegara zjeść winogrona. Tradycja pochodzi z 1909 r., kiedy z jesiennych zbiorów winogron pozostały bardzo duże nadwyżki. Powstał wtedy pomysł, aby winogrona rozdać wszystkim tym, którzy w noc sylwestrową przyszli na plac Puerta del Sol świętować nadejście Nowego Roku. Ktoś wpadł na pomysł, aby za każdym uderzeniem zegara zjeść jedno winogrono. Wezwanie to zostało podjęte przez inne osoby, które podążyły za przykładem. Rok później, aby przywitać kolejny Nowy Rok, niektórzy przyszli już z własnymi winogronami. Tak powstał zwyczaj jedzenia 12 winogron w rytm bijącego przed północą zegara, który ma przynieść szczęście w nadchodzącym Nowym Roku.

Budynek ma kształt prostokąta, z dwoma dużymi tarasami. Fasada wykonana jest z białego kamienia i pomarańczowej cegły. W centrum znajduje się duża brama wjazdowa tworząca łuk, nad którym wznosi się balkon wsparty na czterech lwich głowach. U góry bramy widnieje królewski herb Karola III. Elegancka kompozycja budynku została zmieniona wiek później, kiedy dodano

wieżę, na której został zainstalowany słynny zegar, informujący 31 grudnia o nadejściu Nowego Roku. Obecny zegar to prezent od słynnego hiszpańskiego zegarmistrza Jose Rodrigeza Conejero, znanego bardziej jako Losada, mieszkającego w Londynie. Kiedy podczas jednej ze swoich wizyt w Madrycie zatrzymał się w hotelu przy Puerta del Sol i zobaczył z okna zegar na ówczesnym

budynku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, (który wskazywał złą godzinę) postanowił coś z tym zrobić. Po kilku spotkaniach z przedstawicielami władz zobowiązał się do wykonania zegara, który będzie odpowiedni dla jednego z głównych placów stolicy Hiszpanii. Prace nad zegarem trwały sześć lat, a jego inauguracja odbyła się w 1866 r., w asyście ówczesnej królowej Izabeli II.

Ostatnie poważne prace remontowe w budynku zostały przeprowadzone w 1985 r.,

▲ Królewska Poczta Główna

Kup książkę

Poleć książkę

Niedźwiadek – herb Madrytu

Od wschodniej strony, u wylotu ulicy Alcalá znajduje się posąg, który przedstawia herb Madrytu: niedźwiedzia i drzewo poziomkowe. Pomnik został wykonany z brązu w latach 60. i kilkakrotnie zmieniał swoje położenie, aż do ostatniej modernizacji placu, kiedy stanął w aktualnym miejscu. W herbie Madrytu znajduje się drzewo chróstina jagodna (*madroño*), ze względu na kształt owoców zwane również drzewem poziomkowym. Nie jest znana

dokładna data powstania herbu Madrytu. Wiadomo jedynie, że na początku XIII w. podczas walk w ramach rekonkwisty wojska z Madrytu miały sztandar z obecnym herbem. Historycy upatrują wybór drzewa *madroño* do herbu Madrytu w podobieństwie obu nazw. Nazwa *madroño* kojarzy się nazwą Madryt. Natomiast w przypadku niedźwiedzia (lub jak niektórzy uważają – niedźwiedzicy), istnieją dwie wersje legendy. Jedna mówi o tym, że Madryt – tak jak wiele innych miast, m.in. Rzym – jest zbudowany na siedmiu wzgórzach. Siedem wzgórz to siedem gwiazd. Tyle właśnie liczy gwiazdociąg Małej Niedźwiedzicy. Z tego też powodu część badaczy uważa, że w herbie jest niedźwiedzica, a nie niedźwiedź. Druga teoria głosi, że w lasach w okolicy Madrytu dawniej było dużo niedźwiedzi. To właśnie tutaj królowie przyjeżdżali polować na te zwierzęta i stąd też w herbie Madrytu znalazł się ten dostoyny drapieżnik.

w celu dostosowania go do jego obecnej roli, czyli siedziby prezydenta regionu.

📍 Real Casa de Correos; Puerta del Sol 7; metro: Sol (L1, L2, L3); Cercanías: Sol; www.madrid.org

Casa Museo Ratón Pérez

Niedaleko Puerta del Sol znajduje się niecodzienne miejsce przeznaczone dla dzieci. Pewnie każdy kiedyś słyszał historię o Zębowej Wróżce lub Wróżce Zębuszce, a niektórzy o myszce, która w zamian za nasze zęby mleczne zostawiona pod poduszką przynosiła nam

w dzieciństwie pieniądze, smakołyk lub inną nagrodę. Dzięki temu o wiele łatwiej przychodziło nam przeżyć czasy wypadania zębów mlecznych. O ile w Polsce popularne są obie historie, to w Hiszpanii i krajach hiszpańskojęzycznych prym wiedzie opowieść o Myszce Pérez (Ratoncito Pérez), w niektórych krajach znanej jako myszka od zębów.

Popularność myszki Hiszpanie zawdzięczają zakonnikowi, ojcu Luisowi Coloma, który został poproszony o napisanie bajki dla będącego jeszcze dzieckiem przyszłego króla Alfonsa XIII. Akcję

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Ulica Alcalá

opowieści umiejscowił on w Madrycie, przy ulicy Arenal 8, w dawnej cukierni Carlos Prast. To właśnie tam, w jednym z pudełek po ciastach mieszkała Myszka Pérez. Dzisiaj cukierni już nie ma, ale w budynku znajduje się posąg myszki, a na pierwszym piętrze dom-muzeum naszego bohatera. W muzeum możemy zobaczyć m.in. makietę domu myszki, a także inne słynne myszki świata, takie jak Myszka Miki.

📍 Casa Museo Ratón Pérez; Calle Arenal 8; 1 piętro; metro: Sol (L1, L2, L3); Cercanías: Sol, otwarte: pn. 17.00–20.00, wt-pt. 11.00–14.00 i 17.00–20.00, sb. 11.00–15.00 i 16.00–20.00, godz. otwarcia w nd. należy sprawdzić na stronie: www.casamuseoratonperez.es w zakładce: „Blog de información”, bilety: normalny 3 EUR

CALLE ALCALÁ

Ulica Alcalá jest jedną z najważniejszych, a jednocześnie najdłuższych (10,2 km)

i najstarszych arterii miasta. Jej początki sięgają okresu panowania dynastii Habsburgów, a zwłaszcza momentu, kiedy rozpoczęto budowę **placu Puerta del Sol**. Droga, która wówczas istniała prowadziła do Alcalá de Henares i Aragonii, i dała później początek obecnej ulicy. W XVII i XVIII w. wzdłuż tego traktu budowano klasztory i pałace, natomiast na początku XX w. ten odcinek stał się centrum finansowym Madrytu. Ulica Alcalá obecnie przebiega przez najważniejsze punkty miasta: plac Cibeles, bramę Alcalá i arenę do walki z bykami Las Ventas.

Idąc od strony placu Puerta del Sol, pierwszym interesującym obiektem który napotkamy jest budynek dawnego **Real Casa de la Aduan** (Królewskiego Domu Celnego), obecnej siedziby Ministerstwa Skarbu. Budynek został zaprojektowany w 2. poł. XVIII w. przez Francesca Sabatiniego, który wyraźnie inspirował się w swojej pracy włoskimi pałacami z XVI w.

Kup książkę

Poleć książkę

Real Academia de Bellas Artes de San Fernando

Na ulicy Alcalá pod nr. 13 znajduje się gmach powstałej w 1752 r. Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, obecnie zamienionej na muzeum. Budynek został zaprojektowany przez José de Churriguere, a następnie zbudowany według jego projektu w 1773 r. przez Diega de Villanuewę. Studiowali tu Picasso i Dali, i mimo że obaj zostali ze szkoły wyrzuceni, to ich prace można oglądać w tutejszych zbiorach.

Muzeum posiada dużą kolekcję sztuki hiszpańskiej, w tym obrazy Luisa de Moralesa, Antonia de Peredy, José de Ribery, Francisca de Zurbarána, Francisca de Goi (w tym *Pogrzeb sardyńki* i autoportret malarza z 1815 r.), Joaquina Sorolla i Juana Grisa. Wśród artystów zagranicznych należy wymienić Giovanniego Belliniego, Arcimbolda (jedyne zachowane na terenie Hiszpanii obraz zatytułowany *Wiosna*), Rubensa, Louisa Michela van Loo, Rafaela Mengsa i Antona van Dycka. W muzeum zgromadzono również wiele rzeźb, rysunków i grafik.

▲ Budynek Hiszpańskiego Banku Kredytowego

📍 **Real Academia de Bellas Artes de San Fernando**; Calle de Alcalá 13; metro: Sol (L1, L2, L3); otwarte: wt.–nd. 10.00–15.00; zamkn. pn., 1 I, 6 I, 30 V, 9 XI, 24 XII, 25 XII, 31 XII oraz cały sierpień, bilety: normalny 6 EUR, ulgowy 3 EUR, www.realacadmibellasartessanfernando.com/es

Casino de Madrid

Eklektyczny budynek przy ulicy Alcalá 15 od 1910 r. był siedzibą kasyna madryckiego, klubu dla dżentelmenów, gdzie spotykano się, aby porozmawiać o interesach lub po prostu miło spędzić czas. Obecnie kasyno nie jest udostępnione do zwiedzania. Na jego terenie od 1998 r. znajduje się restauracja La Terraza del Casino, szczycąca się jedną gwiazdką Micheliną.

Edificio del Banco Español de Crédito

Budynek na planie trójkąta znajdujący się pod nr. 14 powstał pod koniec XIX w. jako siedziba filii amerykańskiego towarzystwa ubezpieczeniowego, powszechnie znanego La Equitativa. Następnie został kupiony przez Hiszpański Bank Kredytowy. Po kilku przekształceniach i fuzjach bankowych, gmach wszedł w posiadanie banku Santander, który sprzedał go w 2012 r. Obecnie budynek jest gruntownie remontowany w ramach projektu o nazwie „operacja Canalejas”, w wyniku którego w przyszłości ma powstać w tym miejscu luksusowy hotel i galeria handlowa.

Edificio del Banco de Bilbao

Pod nr. 16 znajduje się budynek Banku Bilbao (obecnie BBVA) wybudowany w latach 1920–23. Ogromny gmach ma 18 tys. m² powierzchni. Wieże górujące nad fasadą główną zdobią dwie imponujące kwadrygi. Przed wybuchem

Kup książkę

Poleć książkę

Park El Retiro i okolice

PARK EL RETIRO I OKOLICE

Ulica biegnąca wzdłuż Królewskiego Ogrodu Botanicznego, łącząca Paseo del Prado z parkiem Retiro nosi nazwę La Cuesta de Moyano. Zakątek ten znany jest z drewnianych kiosków, w których sprzedawane są używane książki i starodruki. Na krańcach uliczki znajdują się pomniki: Caludia Moyano, polityka i inicjatora wprowadzenia w 1855 r. prawa regulującego kształcenie w Hiszpanii oraz Pia Baroja, baskijskiego pisarza.

★ EL PARQUE DEL RETIRO

Park El Retiro, zajmujący powierzchnię 118 ha, nazywany jest często „zielonymi płucami Madrytu”. Historia parku sięga

1. poł. XVII w., a więc okresu panowania Filipa IV (1605–65). Na zlecenie władcy powstał wówczas **pałac Buen Retiro**. Część kompleksu pałacowego stanowiły tereny zielone, prawdziwy powód do dumy dla Filipa IV. Do realizacji założenia zaproszono ogrodników z całej Europy. W tym okresie park wyglądał zupełnie inaczej niż obecnie. Przede wszystkim był znacznie bardziej obszerny, poprzecinany kanałami, z licznymi kapliczkami. Posadzono tu drzewa cytrynowe i pomarańczowe, migdałowce, leszczyny, czereśnie, wiśnie, dęby i topole. Do parku sprowadzono również rośliny egzotyczne. Najstarsze drzewo w Retiro zasadzono w 1633 r. Rośnię tu ono do dziś. Jest to cypryśnik meksykański, *Taxodium mucronatum* (hiszp. *ahuehuate*), który pochodzi z Meksyku, gdzie żyje od 2 do 6 tys. lat. Ten rzadki egzemplarz można podziwiać przy wej-

▼ Pomnik Alfonsa XII

Kup książkę

Poleć książkę

▲ W parku El Retiro

ściu do parku, które znajduje się przy ulicy Alfonsa XII, naprzeciwko budynku Cason del Buen Retiro. W czasach Filipa IV park Retiro służył jako miejsce do organizacji zabaw, przedstawień teatralnych i operowych. Otrzymanie zaproszenia na wydarzenia odbywające się na terenie pałacu i parku było dla mieszkańców Madrytu szczególnym wyróżnieniem.

Po pożarze starego Alkazaru (pałacu Królewskiego), król Filip V de Burbon (1683–1746) przeniósł się w 1734 r. wraz z rodziną do pałacu Buen Retiro. W tym okresie zarówno sam pałac, jak i przylegający do niego park zostały przystosowane do roli tymczasowej rezydencji królewskiej. Na terenie parku organizowane były przedstawienia, w tym słynne przedstawienia operowe, w których występował legendarny „ostatni kastrat”, Farinelli. Jego śpiew miał podobno zbawienny wpływ na pogrążonego w depresji Filipa V.

Kolejny okres świetności park Retiro zawdzięcza Karolowi III (1716–88), który zanim zasiadł na tronie hiszpańskim sprawował rządy w Neapolu i Sycylii. Karol III, nazywany również „królem burmistrzem”,

przybył do Madrytu w wieku 44 lat. Jego małżonką była Maria Amalia, córka elektora Saksonii i króla Polski, Augusta III Sasa. Dzięki żonie, Karol III zapalał pasją do wytwarzanej w Miśni porcelany. I to do tego stopnia, że polecił otworzyć na terenie parku Retiro manufakturę, w której wytwarzano porcelanę, a także produkty luksusowe: wyroby z brązu, kości słoniowej oraz mozaiki. W tym celu wprowadzono do Madrytu ok. 50 specjalistów wraz z rodzinami (głównie Włochów). Niektóre wyroby z królewskiej manufaktury możemy dzisiaj podziwiać w pałacu Królewskim w Madrycie.

W 1764 r. Karol III, pierwszy władca z dynastii Burbonów zamieszkał w nowym pałacu. W tym czasie pałac Buen Retiro został przeznaczony częściowo na kwatery dla gwardii szwajcarskiej i hiszpańskiej. W 1781 r. w okolicy parku Retiro powstał ogród botaniczny, a w 1785 r. zaczęto budowę obecnego gmachu Muzeum Prado. Karol III jako prawdziwy „dobry burmistrz” Madrytu udostępnił częściowo park Retiro dla mieszkańców miasta. Pod warunkiem jednak, że

Kup książkę

Poleć książkę

odwiedzający byli odpowiednio ubrani i zachowali się nienagannie.

Za panowania Karola IV (1748–1819) w parku ustawiono 2200 słomianych krzeseł, które były udostępniane odwiedzającym za opłatą. Za jego rządów otworzono na terenie parku trzy kioski z napojami bezalkoholowymi. W 1792 r. na terenie parku Retiro odbył się pierwszy lot balonem. Mistrzem ceremonii był kapitan Vincente Lunardii, który po przeprowadzeniu udanych lotów w Londynie i Neapolu, postanowił zorganizować również lot w Madrycie. Trwał on godzinę, a balon wzniósł się na wysokość ok. 300 m.

Podczas inwazji napoleońskiej, która miała miejsce w 1808 r., pałac Buen Retiro został prawie doszczętnie zniszczony. Mocno ucierpiał również teren przylegający do niego parku.

W okolicy dzisiejszego ogrodu botanicznego Karol III założył w 1770 r. ogród zoologiczny. Zwierzyniec zamieszkiwały zwierzęta sprowadzone z hiszpańskich kolonii w Ameryce Południowej, z terenu Półwyspu Iberyjskiego oraz pojedyncze egzemplarze z Azji i Afryki. Krótco przed inwazją napoleońską Ferdynand VII przeniósł zoo do północnej części parku Retiro, miejsca nazwanego później Casa de Fieras (Domu Bestii). Za panowania Izabeli II (1830–1904) ogród został powiększony i wzbogacony o kolekcję ptaków.

Po 1868 r. park Retiro został w pełni udostępniony dla publiczności. W tym okresie wybudowano również wybieg dla lwów. „Złoty okres” dla ogrodu zoologicznego przypada na rządy króla Alfonsa XIII (1886–1941). Wówczas kolekcję zwierząt powiększono o leopardy, małpy,

Słonica Pizarro

Do 1972 r. na terenie parku Retiro znajdowało się zoo o nazwie **Casa de Fieras**. W 2. poł. XIX w. jedną z ulubienic publiczności madryckiego ogrodu zoologicznego była słonica Pizarro. Zdobyła ona sławę, walcząc na arenach z bykami, lwami i tygrysami. Do historii przeszła jej walka z 1865 r. na madryckiej arenie Puerta de Alcalá, podczas której zmierzyła się z pięcioma bykami rasy *toros bravos*. Następnie została zakupiona przez niejakiego Mr. Millera i stała się atrakcją w jego spektaklu pokazywanym w dzielnicy Salamanca. Numerem popisowym Pizarro było odkorkowywanie butelki i wypijanie jej zawartości na oczach widzów. Jej sława wzrosła jeszcze bardziej, gdy pewnego dnia zerwała się z łańcucha i uciekła w stronę budek rozłożonych z okazji odbywającego się w tej okolicy festynu. Na miejscu odkorkowała kilka butelek wina, które opróżniła, jako że była specjalistką w tej dziedzinie. Następnie lekko wstawiona udała się w stronę ulicy Alcalá, gdzie wzbudziła postrach wśród przechodniów i pracujących tam dorożkarzy. Zwabiona zapachem świeżo upieczonego chleba z okolicznej piekarni, włamała się do środka i zjadła pieczywo przeznaczone do sprzedaży. Po tym incydencie wróciła do swojego opiekuna, a kilka lat później została przekazana do zoo znajdującego się na terenie parku Retiro. Tam spędziła resztę swojego życia. Kiedy w 1873 r. zakończyła swój żywot, według niektórych źródeł została wypchana i przekazana jako eksponat do Muzeum Historii Naturalnej.

Kup książkę

Poleć książkę

hieny, zebry, strusie, dwa słonie, hipopotama o wdzięcznym imieniu Pipo, a nawet o niedźwiedzie polarne. W okresie wojny domowej (1936–39) większość zwierząt poniosła śmierć w wyniku bombardowań. Po wojnie ogród stał się ponownie jedną z atrakcji Madrytu. Sprowadzono do niego sporą gromadkę nowych zwierząt. Ciekawostką jest, że po zakończeniu zdjęć do filmu *Lawrence z Arabii*, które częściowo były realizowane w Hiszpanii, producenci podarowali zoo występujące w nim wielbłądy. W 1972 r. zoo przeniesiono na teren Casa del Campo, gdzie wybiegi i klatki dla zwierząt były obszerniejsze i bardziej nowoczesne. Na terenie parku Retiro możemy dzisiaj odnaleźć pozostałości po ogrodzie zoologicznym, w tym dawne wejście ozdobione posągami lwów, klatki dla zwierząt, fosę czy wybieg dla niedźwiedzi.

Współczesne Retiro to nie tylko różnorodne założenia parkowe, ale również korty tenisowe, boisko do gry w piłkę nożną, przystań dla łódek i małego statku pasażerskiego. Trzy duże budynki znajdujące się na jego terenie: pałac Velázquez, pałac

Kryształowy i Casa de Vacas wykorzystywane są przez cały rok jako miejsca wystawowe.

Na terenie parku znajduje się wiele pomników dedykowanych sławnym hiszpańskim pisarzom, artystom i bohaterom narodowym. Na szczególną uwagę zasługuje **pomnik Upadłego Anioła** wykonany w 1885 r. przez Ricarda Bellvera. W parku odnaleźć można również pozostałości dawnego młyna wodnego i manufaktury porcelany. Ponadto jest to wspaniały teren do uprawiania przeróżnych sportów i po prostu do wypoczynku. W kwietniu właśnie tutaj ma swój początek i metę słynny madyrycki maraton.

i El Parque del Retiro; Plaza de la Independencia 7; metro: Retiro (L2), Atocha Renfe (L1); Cercanías: Atocha, otwarte: codz. X–IV 6.00–22.00, V–IX 6.00–24.00, wstęp wolny;

★ Palacio de Cristal

Pałac Kryształowy znajduje się na terenie parku Retiro. Został zbudowany w 1887 r. przez architekta Ricarda Velázquez, który był również twórcą znajdu-

▼ Pałac Kryształowy

Kup książkę

Poleć książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Madryt,

stolica i największa metropolia Hiszpanii, uchodzi za jeden z najważniejszych ośrodków kulturalnych Starego Kontynentu. Wspaniałe muzea, ze znanym Prado na czele, przyciągają tu miłośników sztuki z całego świata. Miasto urzeka historyczną architekturą, olśniewa bajkowym przepychem parków i ogrodów, onieśmiela dostojeństwem reprezentacyjnych alei i placów, w końcu zaskakuje – egzotyką uliczek zamieszkałych przez imigrantów z Maghrebu, niezwykłym klimatem pachlego targu El Rastro i smakami regionalnej kuchni.

PRZY
ZAKUPIE

ebook
gratis

Instrukcję pobrania wersji
elektronicznej przewodnika
znajdziesz na ostatniej
stronie książki!

Nr katalogowy: 38334

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

- Zabytkowe kościoły i klasztory
- Znakomite muzea i galerie
- Majestatyczne pałace i rezydencje
- Ciekawa architektura nowoczesna
- Świetnie utrzymane parki i ogrody
- Kuchnia i wina dla koneserów

Bezdroża
Przewodniki i książki Ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:
 <http://bezdroza.pl/promocje>
 Przewodniki najchętniej czytane:
 <http://bezdroza.pl/bestsellery>
 Zamów Informator podróżniczy:
 <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
 ul. Kościuski 1c, 44-100 Gliwice
 tel.: 32 230 98 63
 e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-2206-6

9 788328 322066 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA